

DISCURS 44È ANIVERSARI DE LA CONSTITUCIÓ
PRESIDENTA DEL GOVERN DE LES ILLES BALEARS

GOVERN
ILLES
BALEARS

Palma, 6 de desembre de
2022

Delegada, autoritats, ciutadans i ciutadanes,

És per a mi un honor compartir amb tots vosaltres aquest dia tan especial, un dia en què celebrem els valors de la nostra societat de drets i llibertats, és a dir, el millor del nostre projecte col·lectiu.

I en aquest dia tan emotiu, aquest dia que ens agermana a tots i totes amb els nostres principis democràtics i amb el més generós dels nostres consensos, vull que les meves primeres paraules siguin per als qui ens han emocionat aquest matí.

Em referesc als alumnes del Conservatori i, per descomptat, als docents i a les famílies que els ho transmeten tot.

Moltes gràcies per la vostra interpretació. Moltes gràcies pel vostre talent i la vostra sensibilitat, que fan d'avui un dia encara més bell.

Si alguna cosa queda per sempre de cadascun de nosaltres és el bé que lliuram al món. Aquesta és la millor forma de bellesa, i cada nota que feis ballar en els nostres cors ho demostra i ens connecta a un món més acollidor, més esperançador i amb més futur.

Un món en el qual tots podem inspirar-nos junts i escoltar en cada melodia l'essència del millor que som, que emana precisament de la Constitució que avui commemoram.

L'harmonia de la vostra música és la perfecta representació de l'harmonia política d'un text del qual avui hem sentit alguns extractes que parlen de la importància ètica i l'eficàcia democràtica del projecte coral consagrat l'any 1978.

Perquè la nostra Constitució ens descriu com un poble que cerca la igualtat, passa a passa, com ens diu aquest article 14 que hem recordat.

Som també el poble que respecta cada persona, cada manera de ser i de viure, perquè som el col·lectiu ètic que fa valer sempre aquest article 18 que heu llegit, i que s'uneix cada vegada que algú assenyala o ataca des de la injustícia i la violència a qui considera diferent o als qui, com és el cas de professors, sanitaris o forces de seguretat, cada dia ho donen tot per garantir-nos la millor de les vides.

Som, igualment, la societat que ha fet del treball un dels seus pilars. I no ho hem fet de qualsevol manera: ho feim considerant la feina un dret que ens fa créixer i que, per això, exigeix justícia, estabilitat i desenvolupament

personal, i això vol dir que el treball ha d'oferir sempre futur i oportunitats de realització personal.

I just això, futur i oportunitats, és el que els devem als nostres joves, avui més que mai. Per això, aplaudesc especialment l'elecció per a l'acte d'avui d'aquest article 48, que, des del primer batec de la nostra democràcia, dona als joves un paper decisiu per fer-nos millors.

Un paper que, deia, avui importa més que mai: ells i elles no van viure els primers passos de la nostra democràcia, però han afrontat en els últims 20 anys una crisi immobiliària, una crisi financera que va durar un decenni i una pandèmia que ens ha marcat a tots i que, per a ells i elles, ha determinat una gran part de les seves vivències.

No podem permetre'ns que aquesta acumulació de cops els desconnecti de la nostra societat de drets o els faci desconfiar de la nostra democràcia. Hem de continuar al seu costat, hem d'escoltar-los, hem d'obrir-los les portes i donar-los totes les opcions.

Perquè sense vosaltres, sense els joves que determinaran les pròximes dècades i ja marquen el nostre present, no serem.

Com tampoc no serem sense protegir i continuar fent florir la nostra cultura, cuidant-la des de les arrels de la nostra història i el nostre patrimoni cultural i lingüístic. I fomentant noves formes d'expressió i avenç, projectant-nos sempre cap a la modernitat des del coneixement, des de la recerca, des de l'educació.

Tot això és part essencial, des de fa 44 anys, de la nostra Constitució, un text ple de modernitat, ple d'actualitat, al qual encara queda molta vida i recorregut. I al qual, a més, hem de donar projecció amb la renovació del consens original i amb la reforma de tot el que es pot millorar des de la perspectiva que ofereixen dècades d'aplicació i d'anàlisi del nostre marc de convivència i de progrés.

Parlam d'un text que, d'una banda, ens dona peu a continuar millorant el que som i, de l'altra, ens exigeix que complim amb tots els acords del pacte constitucional, sense excepció.

Permeteu-me que em detengui un instant en cadascuna d'aquestes dues lectures.

Primer, vull parlar de tot allò que encara podem millorar a partir de la nostra Constitució, que és molt.

Ho hem vist recentment, quan un nou marc laboral ha permès que dècades de precarietat i d'inestabilitat en

l'ocupació comencin a quedar enrere amb la millor etapa de creació de contractes estables i assolint, aquest mateix any, la plena ocupació a les nostres illes.

És a dir, es podia reduir la precarietat i no ho havíem fet, al contrari. I encara podem aprofundir en aquesta reforma que aposta per la qualitat de l'ocupació i per la projecció personal de cadascú.

També hem vist la vigència i vitalitat del consens de l'any 1978 en el que fa referència a la insularitat, una realitat que recull la nostra Constitució i que en els últims anys s'ha desenvolupat com mai.

Ho ha fet en forma de règim especial i de nou règim fiscal, és clar, però també en forma de fons específics per al medi ambient fràgil de les nostres illes, o en forma d'ajuts directes especialment dotats per a les empreses que tant van sofrir en pandèmia, o fins i tot en forma d'un nou marc de suports agraris per a la nostra pagesia.

És a dir, l'acord original ens continua impulsant avui. I ho continuarà fent per avançar en la compensació a la insularitat, que encara reclama millores. Hem de garantir, per exemple, que aquestes illes tenen els professionals necessaris en àmbits tan importants com la salut o la seguretat.

Perquè, encara que és la nostra obligació enfortir el text amb la seva renovació constant, la Constitució nascuda al segle passat segueix marcant la diferència cada vegada que la realitat ens desafia. Ens permet col·laborar entre institucions per fer costat als ciutadans, fins i tot quan patim una amenaça tan imprevisible com la pandèmia o quan afrontem el drama inesperat del retorn de la guerra a Europa.

I no només ens fa més forts en mals moments: ens estimula a millorar cada dia, cercant la societat justa, igualitària i moderna que defensa la Constitució en cadascun dels seus articles.

Per això, ens impel·leix a actuar en matèries com l'habitatge, que exigeixen respostes específiques en territoris de geografia tan limitada i condicionada com les nostres illes. Respostes que, n'estic segura, aconseguirem.

I ens reclama més determinació per protegir el medi ambient, com recull aquest article 45, que és, potser, el més visionari de tots els que articulen la nostra carta magna: ens assenyala des de fa dècades el que serà el desafiament més important del nostre temps.

Parl de la protecció del medi ambient i l'adaptació a un canvi climàtic que demana capacitat de resposta i, sobretot, el més ferm dels compromisos col·lectius.

Perquè només fent valer el compromís de tothom podrem garantir un demà als nostres fills i filles, com estam fent en els últims anys amb normatives que protegeixen el nostre territori i la nostra biodiversitat, i amb accions contundents i capdavanteres que ens permeten obrir camí a Europa contra la contaminació i a favor de les energies netes.

La Constitució ens parla, per tant, d'un demà respirable i sostenible, que també ha de ser realment igualitari. Això implica garantir els drets a les dones, i passa per generar nous drets per a totes les persones, independentment de com sentin, de qui siguin i a qui estimin.

Perquè avui, dècades després que la igualtat es convertís en objectiu irrenunciable, també sabem que encara hi ha molt per recórrer per garantir-la, per posar fi a xacres com el terrorisme masclista i progressar cap a la diversitat i les llibertats que tant ens enriqueixen com a poble.

Avançar en aquestes aspiracions i mandats constitucionals requereix unes institucions fortes. Exigeix una societat estructurada i de valors, que respecti i apliqui el que la Constitució consagra. Tot el que la Constitució consagra.

Perquè de la mateixa manera que, com us deia, hi ha passes que hem de fer per desenvolupar el consens original i renovar-lo, hi ha incompliments de la Constitució que no ens podem permetre. I, per això, han d'acabar.

El més clar de tots afecta una de les bases de la nostra democràcia: la separació de poders i la renovació de les institucions, un mandat constitucional que està bloquejat des de fa quatre anys.

Aquest bloqueig partidista és un error que contribueix a la deslegitimació de les institucions. Ens afebleix a tots i empobreix la nostra societat de drets.

Per això, vull aprofitar aquesta ocasió per cridar a totes les forces polítiques a la responsabilitat. Oblidem el temps perdut i mirem només cap endavant. Avancem com el poble modern i assenyat que som, el mateix que ha progressat en democràcia com no ho havia fet mai abans.

Perquè sabem que fora de la democràcia només hi ha odi i caos. Només hi ha por i desconfiança.

El nostre primer deure és, per tant, enfortir la democràcia i fer honor al consens de 1978, per renovar-lo des de la lleialtat i la responsabilitat.

Es tracta que no ens quedem només en un patriotisme de símbols que també reflecteix la Constitució, i que ens

tornem a comprometre amb el patriotisme dels drets i les llibertats que impulsa la nostra carta magna.

Perquè la Constitució ens diu que discrepem, que debatem i que, finalment, acordem sempre per servir la ciutadania, i només la ciutadania.

En això consisteix el patriotisme constitucional, el patriotisme dels drets i les llibertats, el que ens ha fet forts durant 44 anys i avui ens permet mirar enrere i saber que aquestes illes, aquest Estat divers i plural, aquesta Espanya, s'assemblen més a la seva Constitució del que s'assemblaven llavors.

I això ens ha d'omplir a tots i a totes d'orgull. I ens ha de comprometre amb el nostre consens democràtic.

Això exigeix que assumim també el nostre passat més tràgic i injust, per fer sempre de l'ètica el nostre primer factor de cohesió. I en aquest punt, també tenim raons per a l'orgull. Aquestes illes van aprovar fa anys, amb un consens amplíssim, les lleis que ens estan permetent reconciliar-nos amb la nostra història més fosca i tancar les ferides que va obrir la dictadura.

Gràcies a això, avui hem recuperat la memòria d'algunes de les víctimes, començant per Aurora Picornell, un símbol del dolor patit i de la regeneració ètica, i un exemple de

com la fi de les democràcies assassina la llibertat. La de tothom. Perquè al costat d'ella també hem recuperat el record de víctimes que avui tenim més clar que mai que podríem haver estat qualsevol. Parlam de professores, de pagesos, de costureres, d'empleats de banca, de poetes, de professionals de la indústria i de la construcció, de fotògrafs, de militars.

Tots ells i totes elles víctimes sagnants d'un odi que ha de quedar per a sempre enrere. Un odi, per cert, del que avui ens protegeix una constitució que també ha contribuït al fet que avui els nostres valors conflueixin com mai amb els de les democràcies europees.

Parlam de valors ara amenaçats pel totalitarisme expansiu de Putin, al qual aquesta societat compromesa planta cara amb la resta d'Europa, convertida en una veritable Unió en la qual Espanya torna a influir i en la qual lidera la resposta efectiva a la pujada de preus.

Afrontam, per tant, temps decisius, que ens reclamaran maduresa i ètica, sens dubte, però que també ens donen l'oportunitat de continuar evolucionant des de la unitat, des de la convivència, des de la suma d'idees i talent.

Des d'aquesta harmonia que ho equilibra tot i ens mostra el camí.

Vaig llegir recentment una frase de María Zambrano que des de llavors m'inspira. «Tot el que l'ésser humà ha aconseguit en la història ho ha somiat abans».

És a dir, tot el que som avui va néixer en els somnis dels qui ens van precedir.

Tot el que va plasmar la Constitució va unir en les aspiracions els nostres pares i mares.

I a nosaltres ens toca tornar a somiar, tornar a mirar a l'horitzó i tornar a il·lusionar-nos junts per acordar un futur millor.

Un futur que exigirà que facem valer els acords i plans que recentment hem creat entre tots per protegir els ciutadans i ciutadanes de les conseqüències de la guerra de Putin.

Ho aconseguirem amb un escut social dissenyat per donar suport al 80 % de les famílies, salvaguardant el poder adquisitiu de treballadors i ciutadans. I impulsant pujades històriques de pensions, perquè són necessàries i són de justícia per a la generació que ens va obrir camí amb la Constitució i amb la construcció del estat del benestar.

Però la mirada ha de ser més àmplia. No podem permetre que els nostres somnis com a poble es vegin frenats pel malson de la guerra present.

I per aconseguir això ens serveixen els grans acords, començant pel nostre Estatut d'autonomia, un marc de progrés i cohesió que d'aquí a mesos complirà 40 anys.

O com el pla conjunt treballat i aprovat en els pitjors moments de la pandèmia per una amplíssima majoria d'aquesta societat i els qui la representen.

Perquè, per primera vegada en la nostra història autonòmica, aquestes illes disposen d'un projecte de futur en què han participat el Govern que tenc l'honor de presidir i els partits que el componen, però també partits de l'oposició; tots els agents socials i patronals; totes les institucions insulars; els nostres ajuntaments; òrgans clau per al nostre futur, com la Universitat, i un ampli elenc d'especialistes, experts i professionals i empresaris que han aportat les millors idees.

Junts **impulsam** la major estratègia d'inversions transformadores de la nostra història, que, des dels pressuposts que aquest mateix mes s'aprovaran, ens permetran fer realitat les aspiracions i els somnis consensuats.

Aquest acord entre diferents sensibilitats, interessos i idees i els recursos europeus i estatals que hem generat i que ha compromès el Govern d'Espanya faran d'aquestes illes un lloc cada vegada millor per viure-hi.

Amb millor resposta pública, és a dir, amb millor sanitat, educació, serveis socials i seguretat. Amb més polítiques formatives, més protecció, més accés a habitatge assequible.

Impulsaran un turisme amb una ocupació de més qualitat, més rendible, més sostenible, més ben dimensionat.

I una economia amb més motors, més basada en el coneixement, capaç de generar oportunitats de qualitat per a tothom, començant pels nostres joves.

Suposarà més mecanismes per fomentar una mobilitat més còmoda, més verda, més humanitzada, que ens ajudi a protegir el medi ambient, mentre feim feina per regenerar la nostra mar, que per primera vegada es gestionarà des d'aquestes illes. Perquè la natura inigualable de Formentera, Eivissa, Menorca i Mallorca és l'essència del paradís que habitam, i preservar-la és la màxima responsabilitat dels qui la gaudim.

I, per descomptat, el pla generat entre totes i tots farà que continuem actualitzant els nostres somnis de la forma que ens van ensenyar els nostres pares i mares: sumant tots i totes, aportant tots i totes.

Perquè en la Constitució que ells i elles van fer possible i en la seva crida a la col·laboració lleial també hem cercat la sortida a la pandèmia.

Perquè en el seu esperit generós ens inspirem avui per fer-nos costat els uns als altres en aquests moments de por a la guerra i als seus efectes.

I perquè en la Constitució i la seva vocació de modernitat hem trobat el mètode per garantir el millor futur: dialogant, acordant, perseguint els somnis de justícia i progrés dels nostres pares i mares.

Posant-nos d'acord perquè en aquesta societat la música i l'harmonia sempre guanyin al renou.

Moltes gràcies a tots i totes per fer d'aquest dia de retrobament amb la Constitució un dia tan bell.